

جزوه درس ۱ عربی دوازدهم
مبحث قواعد
تهیه: سرکار خانم نیلوفر اسرار
تنظیم: گروه آموزشی مکعب

حروف مشبه بالفعل و معانی لای نفی جنس
انواع حروف مشبه بالفعل :
إِنَّ ، أَنْ ، كَأَنَّ ، لَكِنَّ ، لَيْتَ ، لَعَلَّ .

إِنَّ : این کلمه در ابتدای جمله می آید و روی جمله پس از خودش تاکید دارد.

در ترجمه ی إِنَّ از قید های « قطعاً، همانا، به درستی که و بی گمان » استفاده می شود .

مثال : إِنَّ اللَّهَ عَالِمٌ : قطعاً خداوند داناست.

إِنَّ النَّاسَ يَعْمَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ : همانا مردم در راه خدا کار می کنند.

أَنَّ : این کلمه بین دو جمله می آید و دو جمله را به هم وصل می کند (رابط دو جمله است) و به صورت کلمه «که» ترجمه می شود.

مثال : أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ مَعَنَا : بدان **که** خداوند با ماست.

نکته : إِنَّ در ابتدای جمله آمده و جهت تاکید به کار می رود ولی أَنَّ وسط جمله می آید و نقش پیوند دهنده دو جمله را دارد. و توجه کنید که حروف مشابه بالفعل فقط بر سر جمله اسمیه می آیند، یعنی کلمه بعد از این حروف یا اسم است یا ضمیر.

مثال : سَمِعْتُ أَنَّهُ لَا يُجِبُّ الرِّيَاضَةَ

هُ ← ضمير متصل

کأنَّ : به معنای «گویی ، مانند و مثل» است.

مثال : کأنَّ الظبی انسانُ شاعرٌ : گویی آهو انسانی شاعر است.

نکته:

توجه کنید که فعل «کانَ: بود» را با حرف کأنَّ اشتباه نگیرید.

لکنّ : به معنای «ولی و اما» است. این حرف برای کامل کردن پیام و رفع ابهام از جمله قبل از خودش به کار می رود و معمولاً بین دو جمله قرار می گیرد.

مثال : فَمَنْ جَاهِزُونَ لِلْعَمَلِ وَ لَكِنَّكُمْ لَا تَهْتَمُونَ بِنَا : ما آماده کار می شویم ولی شما توجه نمی کنید.

نکته:

توجه کنید که کلمه « لکن، ولیکن: ولی» بدون تشدید نیز به کار می رود که در این صورت دیگر جزء حروف مشبه بالفعل نیست
مثال: ذهبت نحو المدرسه ولكن ما جاءَ صديقي: به سمت مدرسه رفتم ولی دوستم نیامد.

لِیتَ : به معنای «کاش و ای کاش» می باشد و بیانگر آرزو است یعنی در جملاتی کاربرد دارد که معمولاً امکان انجام شدن ندارند. گاهی اوقات نیز آن را بصورت «یا لیت: ای کاش» استفاده می کنند.

مثال : يقول الکافر: یا لیتنی کنتُ تراباً: **ای کاش** من خاک بودم.
نکته:

«لیت» از حروف مشبه بالفعل و « لیس» از افعال ناقصه می باشد

لعلّ : به معنای «شاید و امید است» می باشد.

مثال : لعلّ الله يعفونا : **شاید** خداوند ما را ببخشد.

نکته:

۱. لیت، لعل + مضارع بصورت مضارع التزامی ترجمه می شود

مثال : لیت علیا یذهبُ : کاش علی برود.

۲. لیت + ماضی بصورت ماضی استمراری ترجمه می شود (ماضی بعید نیز

درست است.)

مثال: لیت المعلم درّس کل الدروس : کاش معلم همه ی درس ها را تدریس

می کرد (تدریس کرده بود).

لای نفی جنس

به معنای «هیچ ... نیست» می باشد. این «لا» قبل از اسم های بدون ال، بدون تنوین نکره می آید

مثال: لا اکراهَ فی الدّین : هیچ اجباری در دین نیست.
لا علم له : هیچ علمی ندارد.

نکته:

لای نفی جنس + فعل در این صورت به جای استفاده از کلمه « نیست » ، فعل را بصورت منفی به کار می بریم
مثال: لا رجل یذهب : هیچ مردی نمی رود.

انواع لا :

۱. حرف پاسخ است یعنی در پاسخ به دو کلمه پرسشی هل ، اُ می آید

مثال : اُندرسُ ؟ لا ، لا اُدرس

۲. حرف نفی مضارع : برای منفی کردن فعل مضارع به کار می رود و ناثیری روی حرکت حرف آخر فعل نمی گذارد.

مثال : لا یدهبُ الرجلُ : مرد نمی رود.

انواع لا :

۳. حرفی نهی (لا ناهیه) : دستور به عدم انجام کار می دهد .

مثال : لا تذهب : نرو

۴. لای نفی جنس : قبل از اسم می آید و به معنای «هیچ... نیست» است

مثال : لا شكّ فیه : هیچ شکی در آن نیست.

تست های درس ۱

عَيْنَ حَرْفِ النُّونِ لِلتَّكْيِيدِ:

- (١) إِنَّ الْأَنْبِيَاءَ يَهْدُونَ النَّاسَ لِكَسْبِ رِضَا اللَّهِ!
- (٢) يَا مُسْلِمَاتُ! لَا تَتْرُكْنَ الصَّوْمَ وَالصَّلَاةَ أَبَدًا!
- (٣) يَا بُنَيَّ! لَا تَقُولَنَّ لشيءٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا!
- (٤) أَيَّتُهَا الْمُؤْمِنَةُ! تُصَلِّينَ فِي الْمَسْجِدِ صَبَاحًا، طَوْبَى لَكَ!

عَيْنَ جَوَاباً فِيهِ رَفَعِ الْإِبْهَامَ عَنِ مَا جَاءَ قَبْلَهُ:

- (١) إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَ يَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ!
- (٢) اشْتَرِكِ الطُّلَّابُ فِي السَّبَاقِ الْعِلْمِيِّ لَكِنَّهُمْ لَمْ يَفُوزُوا!
- (٣) النَّاسُ عَاهَدُوا أَنْ يَسَاعِدُوا الْبُؤْسَاءَ لِيَرْضَى اللَّهُ عَنْهُمْ!
- (٤) «كَأَنَّهنَّ الْيَاقُوتُ وَ الْمَرْجَانُ»

عَيْنَ الخَطَأِ فِي إِسْتِعْمَالِ الحُرُوفِ المَشْبَهَةِ بِالفِعْلِ:

- (١) إِنَّ المُؤْمِنَاتِ صَابِرَاتٌ عِنْدَ المَصَاعِبِ!
- (٢) لَكِنَّكُمْ مُتَوَكِّلُونَ عَلَى رَبِّكُمْ فِي الدُّنْيَا!
- (٣) لَيْتَ لَا تَتَكَاسَلِ الطَّالِبَةُ فِي أَدَاءِ وَاجِبَاتِهَا!
- (٤) كَأَنَّ هَذِينَ البَلَدِيْنَ مُتَقَدِّمَانَ فِي الصَّنَاعَةِ!

فى أىّ عبارة جاءت «لا» النافية للجنس؟

- (١) لا بركة فى هذا الطعام!
- (٢) طلب أبى لا أعمل إلا خيراً!
- (٣) لا نترك أصدقاءنا فى الشدائد!
- (٤) لا يرحم الله من لا يرحم الناس!

عَيْنَ الْخَطَا فِي اسْتِعْمَالِ الْحُرُوفِ الْمَشَبَّهَةِ بِالْفِعْلِ:

- (١) أَنْ الْمَعْلَمَةَ مَشْتَاقَةٌ لِلتَّدْرِيسِ!
- (٢) لَيْتَ الْمُؤْمِنِينَ يَتَّحِدُونَ عِنْدَ الشَّدَائِدِ!
- (٣) لَعَلَّ تِلْكَ الشَّجَرَةَ تُفِيدُنَا يَوْمًا!
- (٤) لَكُنَّا مَجْدُونَ فِي أُمُورِنَا الْكَثِيرَةِ!

عَيْنَ الْكَلِمَةِ الَّتِي تَكْمَلُ جُمْلَةً مَا قَبْلَهَا:

- (١) إِنَّ الْعِلْمَ أَحْسَنُ مِنَ الْمَالِ،
- (٢) نَعْلَمُ أَنَّ لِلْعَالِمِ أَصْدِقَاءَ كَثِيرِينَ،
- (٣) وَلَكِنَّ لِصَاحِبِ الْمَالِ أَعْدَاءَ كَثِيرِينَ،
- (٤) هَذَا هُوَ الْفَرْقُ بَيْنَ الْعِلْمِ وَالْمَالِ!